

[Helga Pedersen.]

forslag til lov om gennemførelsen af dansk privatret i Grønland.

Retsordningen i Grønland har jo gennem tiderne været karakteriseret ved en skarp deling af befolkningen i to grupper: den grønlandske befolkning og de fremmede, hovedsagelig danske, for hvilke helt forskellige retsregler har været gældende. Den gamle lov om Grønlands styrelse af 18. april 1925 gav klare og skarpe regler for, hvilke personer der fremtidig skulle stå under dansk lov, og bestemte videre, at alle andre, der opholdt sig i landsdelene Syd- og Nordgrønland, var undergivet de grønlandske retsbestemmelser.

Men i de senere år har denne ordning ikke virket tilfredsstillende, og medvirkende hertil har det formentlig været, at det faktisk i dag er uvist og uklart, hvilke af de personer, der opholder sig i Grønland, der skal henføres under henholdsvis dansk og grønlandsk ret. F. eks. er kredsen af personer, som er ansat på ministerielt ansættelsesbrev, således som 1925-loven nævnte det, efter hvad der er oplyst for mig, blevet udvidet ganske betydeligt og sikkert mere, end man forudsatte ved lovens givelse i 1925. Efterhånden som udviklingen i Grønland skrider frem og forbindelsen med den øvrige verden forstærkes, vil kravet om retsenhed på privatrettens område i Grønland gøre sig gældende med forøget styrke, og grønlænderne har da også selv gentagne gange peget på dette forhold. Da Grønland nu er en ligeberettiget del af det danske rige, melder sig også naturligt det spørgsmål, om dansk lovgivning i det store og hele bør gælde for Grønland, og altså for alle, der opholder sig der, og i den forbindelse det rent juridiske problem, om danske love udstedt efter grundloven af 5. juni 1953 uden videre, såfremt intet andet udtrykkeligt er sagt, gælder for Grønland.

Lovforslaget her tager sigte på at løse disse problemer. Hvad det sidste angår, skal jeg indskrænke mig til at sige, at den i forslaget stk. 3 givne bestemmelse forekommer mig fornuftig og rimelig. Hvad de første problemer angår, spørgsmålet om at skabe retsenhed i Grønland og spørgsmålet om til opnåelse heraf at overføre dansk ret til Grønland, har jeg nogle bemærkninger at gøre.

For forholdsvis få år siden stod vi her i tinget overfor problemet at skulle indføre dansk ret i Sønderjylland. Ved en række love af 28. juni 1920 indførtes således med eet slag dansk personret, dansk familieret og arveret, dansk formueret og forsåvidt også dansk strafferet i Sønderjylland, dog med visse nærmere undtagelser og begrænsninger, forårsaget dels af hensynet til gældende ret dernede og allerede stiftede retsforhold, dels af hensyn til forberedt dansk lovgivning, f. eks. tinglysningsloven; men den fremgangsmåde er ikke anvendelig i forholdet til Grønland.

Forskellen mellem grønlandsk ret og dansk ret er langt større end mellem tysk ret og dansk ret. Eller måske er det mere korrekt at sige, at sammenligning ikke tør drages. Man ville risikere i flere enkelttilfælde at gøre stor uret mod personer i Grønland. En række tekniske forudsætninger for en sådan overførelse er heller slet ikke tilstede. Grønland er f. eks. ikke matrikuleret, og det vil sige, at en del af civilretten overhovedet ikke lader sig overføre i øjeblikket.

Bedre kan vort forhold til Grønland sammenlignes med forholdet til Færøerne, før nyordningen trådte i kraft i 1948. Fremgangsmåden var da at indhente lagtingets betænkning, før en lov blev sat i kraft på Færøerne — en ordning, der vel har været forbilledet for bestemmelsen i lov af 27. maj 1950 om Grønlands landsråd. Efter bestemmelsen i denne lovs § 7 er der jo pligt til at forelægge alle love eller forslag til administrative regler, der har betydning for det grønlandske samfund, for landsrådet til betænkning, forinden de sættes i kraft i Grønland.

Rent umiddelbart kan det nok virke overraskende, synes jeg, at man foreslår, at det høje ting, fra hvis talerstol man i de senere år ofte har fremhævet faren ved, at lovgivningsmagten giver administrationen generelle bemyndigelser, nu med nogle få linier skal fraskrive sig sin beføjelse til at lovgive i Grønland, forsåvidt privatretten angår, og reelt overdrage denne beføjelse til statsministeriet. Jeg er selv principielt imod bemyndigelseslove, selvom jeg selvfølgelig må erkende, at de ikke helt kan undværes i det moderne samfund; men hovedsynspunktet må stedse være, at folketinget ved sin